

ประสิทธิผลจากการให้ความรู้พื้นฐานด้านกฎหมาย : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
การพัฒนาความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายของโรงเรียนบ้านม่วงหวาน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
The Effectiveness of Educating the Basic Knowledge of Law: A Case Study of Moderate
Class, More Knowledge Project, The Development of the Basic Knowledge of Law
in Ban Muang Wan School, Namphong District, Khon Kaen Province

เฉลิมเกียรติ พิพัฒน์ภูมิพร¹

กรัสนัย พันธุ์เหล่า²

อนุสรณ์ ฤทธิธำ³

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลและความพึงพอใจจากการให้ความรู้โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ การพัฒนาความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายของโรงเรียนบ้านม่วงหวาน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถามเป็น เครื่องมือรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่เข้าร่วมอบรมทั้งหมดจำนวน 41 คน ตอบแบบสอบถามจำนวน 41 คน ซึ่งแบบสอบถาม ได้กระทำเป็น 2 ระยะ กล่าวคือ ก่อนการเข้ารับการอบรมฯ (Pre-Test) และหลังจากการเข้ารับการอบรมฯ (Post-Test) และ นำผลดังกล่าวมาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาข้อสรุป การวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เชิงสถิติ (Statistical Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย รายงานผล เป็นการบรรยายประกอบกราฟวิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบของตาราง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มประชากรทั้งหมดตอบแบบสอบถาม จำนวน 41 คน (คิดเป็นร้อยละ 100) โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 21 คน (คิดเป็นร้อยละ 51.22) มีอายุตั้งแต่ 12 - 13 ปี จำนวน 5 คน (คิดเป็นร้อยละ 12.20) อายุตั้งแต่ 13 - 14 ปี จำนวน 23 คน (คิดเป็นร้อยละ 56.10) อายุตั้งแต่ 14 - 15 ปี จำนวน 13 คน (คิดเป็นร้อยละ 31.71) กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 14 คน (คิดเป็นร้อยละ 34.15) การศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 18 คน (คิดเป็นร้อยละ 43.90) การศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 21.95)

2. ประสิทธิผลจากการอบรม พบว่า การจัดการอบรมก่อให้เกิดประสิทธิผลทำให้ผู้ร่วมอบรมมีความรู้เกี่ยวกับ ความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายเพิ่มขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้กำหนดไว้

3. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดการด้านผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ต่อ กระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินงาน เกี่ยวกับผู้ดำเนินโครงการและวิทยากรและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในการจัด โครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ การพัฒนาความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายของโรงเรียนบ้านม่วงหวาน อำเภอเมือง จังหวัด ขอนแก่นในระดับดี

คำสำคัญ: ประสิทธิผลจากการให้ความรู้,การพัฒนาความรู้พื้นฐานด้านกฎหมาย,ความพึงพอใจของผู้อบรม

^{1,2}อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³อาจารย์พิเศษ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

Abstract

This research was a descriptive research which used the mixed research methodology. It was both a quantitative research and a qualitative research. The purposes of the study were to evaluate the efficiency and satisfaction of the population who were given the basic knowledge of law by using a questionnaire as the data collection tool. There were 41 samples who answered the questionnaires all. The questionnaires were divided in 2 phrases: the content analysis and statistical analysis. The results were analyzed by using the software package to get the mean value. The descriptive report was presented in the form of a table. The research results can be summarized as follows:

1. All of the population answered 41 questionnaires (100%). Most samples were 21 females (51.22%). 5 samples were 12-13 years old (12.20%). 23 samples were 13-14 years old (56.10%). 13 samples were 14-15 years old (31.71%). 14 samples were in grade 7 (34.15%). 18 samples were in grade 8 (43.90%). 9 samples were in grade 9 (21.95%).

2. About the effectiveness of the training, it was found that the knowledge of law of the trainees had increased. In the process of doing the pre-test questionnaires, the level of law understanding and knowledge was low and the lowest, respectively. In the pre-test, the most correct answer was done by 18 samples (43.90%). However, after the training processes were done, the 39 samples did the most correct answer (95.12%). When the results of the law knowledge and understanding were compared, it was found that there were the differences between the pre-test and post-test. The scores of the post-test increased in all items of the questionnaires. It can be seen that the higher scores in the post-test were caused by the Moderate Class, More Knowledge Project in Ban Muang Wan School, Amphur Namphong, Khon Kaen Province. It was effective in increasing basic law knowledge in the sample group according to the objectives of the project.

3. Most of the samples were satisfied with the achievement management according to the objectives of the project, the project processes and procedures in its operation. They were satisfied with the operators and facilities in the Moderate Class, More Knowledge Project in the project of law development and knowledge in Ban Muang Wan School, Amphur Namphong, Khon Kaen Province. The satisfaction was in the good level.

Keywords: The effectiveness of the knowledge learning, the development of the basic law knowledge and the satisfaction

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1 เพื่อประเมินประสิทธิผลจากการให้ความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายของผู้เข้าร่วมโครงการ

1.2 เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการให้ความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายของผู้เข้าร่วมโครงการ

2. ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลจากการให้ความรู้พื้นฐานด้านกฎหมาย : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ การพัฒนาความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายของโรงเรียนบ้านม่วงหวาน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น” มีขอบเขต

การศึกษาเฉพาะผู้เข้าร่วมอบรมการให้ความรู้เกี่ยวกับ
ความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายระดับชั้น ม.1 ถึง ม.3

ประชากรจำนวน 41 คน

กลุ่มตัวอย่าง 41 คน

3. วิธีวิจัย

3.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (documentary research) โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและแนวคิดในหนังสือวิชาการ วารสาร เอกสารการวิจัย วิทยานิพนธ์ และรายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดขอบเขตการศึกษาในแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาการวิจัยโดยนำกรอบแนวคิดมาสร้างเป็นแบบสอบถาม

3.2 การวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะนำมาทำการวิเคราะห์โดย เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมอบรมโครงการ

4. ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลจากการให้ความรู้พื้นฐานด้านกฎหมาย : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ การพัฒนาความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายของโรงเรียนบ้านม่วงหวาน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น” มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลของผู้เข้าร่วมจากการให้ความรู้พื้นฐานกฎหมายจากโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ การพัฒนาความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายของโรงเรียนบ้านม่วงหวาน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่เข้าร่วมอบรมโครงการดังกล่าวทั้งหมด 41 คน ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 41 คน ซึ่งแบบสอบถามได้กระทำเป็น 2 ระยะ คือ ก่อนดำเนินกิจกรรมโครงการฯ (pre-test) หลังการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการฯ (post-test) และแบบประเมินความพึงพอใจ จากนั้นนำผลดังกล่าวมาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาข้อสรุป การวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกออกเป็น 2 ส่วนคือ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และการวิเคราะห์เชิงสถิติ (statistical analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย รายงานผลเป็นการ

บรรยายประกอบการวิเคราะห์และนำเสนอเป็นรูปแบบของตาราง โดยมีผลการประเมินสรุปดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบที่ 1 แบบสอบถาม pre-test

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่ากลุ่มประชากรทั้งหมดตอบแบบสอบถามจำนวน 41 คน (คิดเป็นร้อยละ 100) โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 21 คน (คิดเป็นร้อยละ 51.22) มีอายุตั้งแต่ 12-15 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

1.2 ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานด้านกฎหมาย

ผลการประเมินประสิทธิผลเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายโครงการ “ประสิทธิผลจากการให้ความรู้พื้นฐานด้านกฎหมาย : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ การพัฒนาความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายของโรงเรียนบ้านม่วงหวาน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น” จากแบบสอบถาม pre-test พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายในระดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ 4. การมีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ผู้อื่นตรงกับคุณธรรม 8 ประการข้อใด จำนวน 18 คน (คิดเป็นร้อยละ 43.90) ข้อ 24. นักเรียนตรงต่อเวลาในการมาโรงเรียน ส่งการบ้าน ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน จัดได้ว่ามีคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในประการใด จำนวน 17 คน (คิดเป็นร้อยละ 41.46) ข้อ 21. คุณธรรมที่แสดงออกทางร่างกายในลักษณะที่ตั้งงามถูกต้องอันเป็นสิ่งที่ประสงค์ของสังคม ตรงกับความหมายในข้อใด จำนวน 16 คน (คิดเป็นร้อยละ 39.02) ข้อ 23. การมีน้ำใจ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันในสังคมด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลใดๆ ตอบแทน มีความหมายตรงกับข้อใด จำนวน 16 คน (คิดเป็นร้อยละ 39.02) ข้อ 30. เด็กชายกล้าหาญ ได้เงินมาโรงเรียนวันละ 20 บาท เหลือเงินหยอดกระปุกวันละ 5 บาท แสดงว่าเด็กชายกล้าหาญมีคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในข้อใด จำนวน 15 (คิดเป็นร้อยละ 36.59) ข้อ 26. ข้อใดเป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

จำนวน 15 คน (คิดเป็นร้อยละ 36.59) ข้อ 3. ข้อใดถือเป็นคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำนวน 14 คน (คิดเป็นร้อยละ 34.15) ข้อ 5. ข้อใดกล่าวถูกต้อง จำนวน 14 คน (คิดเป็นร้อยละ 34.15) ข้อ 6. องค์กรที่มีหน้าที่หลักในการพิจารณาตรากฎหมาย จำนวน 14 คน (คิดเป็นร้อยละ 34.15) ข้อ 12. เว็บไซต์ที่มีลักษณะเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ตรงกับข้อใด จำนวน 14 คน (คิดเป็นร้อยละ 34.15) ข้อ 15. ข้อดีจากการเรียนรู้จากโลกออนไลน์ตรงกับข้อใด จำนวน 14 คน (คิดเป็นร้อยละ 34.15) ข้อ 19. นายโก้ เดินไปจับหน้าอกน.ส. ไข่ แล้ววิ่งหนีไป เช่นนี้ นาย โก้. มีความผิดฐานใด จำนวน 14 คน (คิดเป็นร้อยละ 34.15) ข้อ 25. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่4) พ.ศ. 2535 จำนวน 14 คน (คิดเป็นร้อยละ 34.15) ข้อ 9. สังคมออนไลน์ หมายถึง จำนวน 13 คน (คิดเป็นร้อยละ 31.71) ข้อ 11. ข้อใดถือเป็นประโยชน์เครือข่ายสังคมออนไลน์ จำนวน 13 คน (คิดเป็นร้อยละ 31.71) ข้อ 17. ใบอนุญาตขับรถสูญหายหรือชำรุด ต้องขอรับใบแทนภายในระยะเวลาใด จำนวน 13 คน (คิดเป็นร้อยละ 31.71) ข้อ 27. การที่นายก้อง หลอกหลวง นางตาล จนนางตาลยอมมอบเงินให้ เป็นความผิดกฎหมายฐานใด จำนวน 13 คน (คิดเป็นร้อยละ 31.71) ข้อ 28. ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการอนุญาตและประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์ พ.ศ. 2552 อนุญาตให้เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เข้าใช้บริการร้านเกมออนไลน์และใช้บริการได้ในเวลาใด จำนวน 13 คน (คิดเป็นร้อยละ 31.71) ข้อ 2. สภาพคุณงามความดีเป็นสภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจตรงกับความหมายในข้อใด จำนวน 12 คน (คิดเป็นร้อยละ 29.27) ข้อ 16. ข้อเสียจากการเรียนรู้จากหนังสือตรงกับข้อใด จำนวน 12 คน (คิดเป็นร้อยละ 29.27) ข้อ 22. คุณธรรมและจริยธรรมมีความหมายตรงกับข้อใด จำนวน 12 คน (คิดเป็นร้อยละ 29.27) ข้อ 13. ข้อใดไม่ถือเป็นการค้นคว้าจากสื่อออนไลน์ จำนวน 11 (คิดเป็นร้อยละ 26.83) ข้อ 14. ข้อใดไม่ถือเป็นการประกอบของการได้วาที จำนวน 11 (คิดเป็นร้อยละ 26.83) ข้อ 1. ข้อใดถือเป็นการมีจิตสาธารณะ จำนวน 10 คน (คิดเป็นร้อยละ 24.39) ข้อ 7 กฎหมายสูงสุดของการปกครองประเทศหมายถึงข้อใดจำนวน 10 คน (คิดเป็นร้อยละ 24.39) ข้อ 8. การปกครองประเทศในระบบกึ่ง

ประธานาธิบดีกึ่งรัฐสภา ผู้ใดเป็นประมุข จำนวน 10 คน (คิดเป็นร้อยละ 24.39) ข้อ 29. สัญลักษณ์ที่ใช้จัดเรตติ้งและติดหน้าโรงภาพยนตร์ ที่เขียนว่า “น 13 +” หมายความว่าอย่างไร จำนวน 10 (คิดเป็นร้อยละ 24.39) ข้อ 10. ข้อใดมิใช่ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 21.95) ข้อ 20. การนายเอกใช้อาวุธจี้และบังคับให้นายโทยินยอมให้สร้อยคอทองคำที่นายโทสวมใส่อยู่ในทันที เป็นความผิดความผิดฐานใด จำนวน 8 คน (คิดเป็นร้อยละ 19.51) ข้อ 18. อัตราโทษ การโพสต์คำว่าผู้อื่น ไม่มีมูลความจริง หรือถูกตัดต่อ ข้อใดกล่าวถูกต้อง จำนวน 6 คน (คิดเป็นร้อยละ 14.63)

แบบที่ 2 แบบสอบถาม post-test

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่ากลุ่มประชากรทั้งหมดตอบแบบสอบถามจำนวน 41 คน (คิดเป็นร้อยละ 100) โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 21 คน (คิดเป็นร้อยละ 51.22) มีอายุตั้งแต่ 12-15 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานด้านกฎหมาย ผลการประเมินประสิทธิภาพเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายโครงการ “ประสิทธิผลจากการให้ความรู้พื้นฐานด้านกฎหมาย : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ การพัฒนาความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายของโรงเรียนบ้านม่วงหวาน อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น” จากแบบสอบถาม post-test พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายในระดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ข้อ 11. ข้อใดถือเป็นประโยชน์เครือข่ายสังคมออนไลน์ จำนวน 39 คน (คิดเป็น ร้อยละ 95.12) ข้อ 30. เด็กชายกล้าหาญ ได้เงินมาโรงเรียนวันละ 20 บาท เหลือเงินหยอดกระปุกวันละ 5 บาท แสดงว่าเด็กชายกล้าหาญมีคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในข้อใด จำนวน 39 คน (คิดเป็นร้อยละ 95.12) ข้อ 23. การมีน้ำใจ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันในสังคมด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลใดๆ ตอบแทนมีความหมายตรงกับข้อใด จำนวน 38 คน (คิดเป็นร้อยละ 92.68) ข้อ 4. การมีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ผู้อื่นตรงกับคุณธรรม 8 ประการข้อใด จำนวน 37 คน (คิดเป็นจำนวนร้อยละ 90.24) ข้อ 10. ข้อใดมิใช่ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 37 คน (คิดเป็นร้อยละ 90.24)

ข้อ 29. สัญลักษณ์ที่ใช้จัดเรตติ้งและติดหน้าโรงภาพยนตร์ที่เขียนว่า “น 13 +” หมายความว่าอย่างไรจำนวน 37 คน (คิดเป็นจำนวนร้อยละ 90.24) ข้อ 12. เว็บไซต์ที่มีลักษณะเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ ตรงกับข้อใด จำนวน 36 คน (คิดเป็นร้อยละ 87.80) ข้อ 1. ข้อใดถือเป็นการมีจิตสาธารณะ จำนวน 35 คน (คิดเป็นจำนวนร้อยละ 85.37) ข้อ 24. นักเรียนตรงต่อเวลาในการมาโรงเรียน ส่งการบ้าน ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน จัดได้ว่ามีคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในประการใด จำนวน 35 คน (คิดเป็นจำนวนร้อยละ 85.37) ข้อ 22. คุณธรรมและจริยธรรม มีความหมายตรงกับข้อใดจำนวน 35 คน (คิดเป็นร้อยละ 85.37) ข้อ 2. สภาพคุณงามความดี เป็นสภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจ ตรงกับความหมายในข้อใด จำนวน 34 คน (คิดเป็นร้อยละ 82.93) ข้อ 7. กฎหมายสูงสุดของการปกครองประเทศ หมายถึงข้อใด จำนวน 34 คน (คิดเป็นร้อยละ 82.93) ข้อ 9. สังคมออนไลน์ หมายถึง จำนวน 34 คน (คิดเป็นร้อยละ 82.93) ข้อ 13. ข้อใดไม่ถือเป็นการค้นคว้าจากสื่อออนไลน์ จำนวน 34 คน (คิดเป็นร้อยละ 82.93) ข้อ 15. ข้อดีจากการเรียนรู้จากโลกออนไลน์ตรงกับข้อใดจำนวน 34 คน (คิดเป็นร้อยละ 82.93) ข้อ 19. นายไก่อ เดินไปจับหน้าอก น.ส. ไข แล้ววิ่งหนีไป เช่นนี้ นาย ไก่อ มีความผิดฐานใด จำนวน 34 คน (คิดเป็นร้อยละ 82.93) ข้อ 25. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 จำนวน 34 คน (คิดเป็นจำนวนร้อยละ 82.93) ข้อ 3. ข้อใดถือเป็นผู้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำนวน 33 คน (คิดเป็นร้อยละ 80.49) ข้อ 16. ข้อเสียจากการเรียนรู้จากหนังสือตรงกับข้อใด จำนวน 33 คน (คิดเป็นร้อยละ 80.49) ข้อ 26. ข้อใดเป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จำนวน 33 คน (คิดเป็นจำนวน ร้อยละ 80.49) ข้อ 18. อตราโทษ การโพสต์ตำว่าผู้อื่น ไม่มีมูลความจริง หรือถูกตัดต่อ ข้อใดกล่าวถูกต้องจำนวน 32 คน (คิดเป็นร้อยละ 78.05) ข้อ 28. ตามกฎกระทรวงว่าด้วย การอนุญาตและประกอบกิจการร้านวิดีโอ พ.ศ. 2552 อนุญาตให้เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เข้าใช้บริการร้านเกมออนไลน์และใช้บริการได้ในเวลาใด จำนวน 31 คน (คิดเป็นร้อยละ 75.61) ข้อ 5.

ข้อใดกล่าวถูกต้อง จำนวน 30 คน (คิดเป็นร้อยละ 73.17) ข้อ 6. องค์กรที่มีหน้าที่หลักในการพิจารณาตรากฎหมาย จำนวน 30 คน (คิดเป็นร้อยละ 73.17) ข้อ 27. การที่นาย ก้อง หลอกหลวง นางตาลจนนางตาลยอมมอบเงินให้ เป็นความผิดกฎหมายฐานใดจำนวน 30 คน (คิดเป็นร้อยละ 73.17) ข้อ 8. การปกครองประเทศในระบบกึ่งประธานาธิบดีกึ่งรัฐสภา ผู้ใดเป็นประมุข จำนวน 29 คน (คิดเป็นร้อยละ 70.73) ข้อ 20. การนายเอกใช้อาวุธจี้และบังคับให้นายโท ยินยอมให้สร้อยคอทองคำที่นายโทสวมใส่อยู่ในทันทีเป็น ความผิดความผิดฐานใด จำนวน 29 คน (คิดเป็นร้อยละ 70.73) ข้อ 21. คุณธรรมที่แสดงออกทางร่างกายในลักษณะที่ติงามถูกต้องอันเป็นสิ่งที่ประสงค์ของสังคมตรงกับ ความหมายในข้อใด จำนวน 29 คน (คิดเป็นร้อยละ 70.73) ข้อ 14. ข้อใดไม่ถือเป็นเรื่องประกอบของการไว้ตัวที่จำนวน 28 คน (คิดเป็นร้อยละ 68.29) ข้อ 17. โบราณชาติขั้บรถสูญหายหรือชำรุดต้องขอรับใบแทนภายในระยะเวลาใด จำนวน 28 คน (คิดเป็นจำนวน 68.29)

การเปรียบเทียบความแตกต่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายระหว่างแบบสอบถาม pre-test กับ post-test

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายระหว่างแบบสอบถาม pre-test กับ post-test

กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เพิ่มมากขึ้นทั้ง 30 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 100 เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยร้อยละจากมีความรู้เพิ่มมากขึ้นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ 10. ข้อใดมิใช่ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 28 คน (คิดเป็นร้อยละ 68.29) ข้อ 29. สัญลักษณ์ที่ใช้จัดเรตติ้งและติดหน้าโรงภาพยนตร์ ที่เขียนว่า “น 13 +” หมายความว่าอย่างไร จำนวน 27 คน (คิดเป็นร้อยละ 65.85) ข้อ 18. อตราโทษ การโพสต์ตำว่าผู้อื่น ไม่มีมูลความจริง หรือถูกตัดต่อ ข้อใดกล่าวถูกต้องจำนวน 26 คน (คิดเป็นร้อยละ 63.42) ข้อ 11. ข้อใดถือเป็นผู้ประโยชน์เครือข่ายสังคมออนไลน์ จำนวน 26 คน (คิดเป็นร้อยละ 63.42) ข้อ 1. ข้อใดถือเป็นการมีจิตสาธารณะจำนวน 25 คน (คิดเป็นร้อยละ 60.98) ข้อ 7. กฎหมายสูงสุดของการปกครองประเทศหมายถึงข้อใด จำนวน 24 คน (คิดเป็นร้อยละ 58.54) ข้อ 30. เด็กชายกล้า

หาญได้เงินมาโรงเรียนวันละ 20 บาท เหลือเงินหยอด กระปุกวันละ 5 บาท แสดงว่าเด็กขายกล้าหาญมีคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการในข้อใด จำนวน 24 คน (คิดเป็นร้อยละ 58.53) ข้อ 13. ข้อใดไม่ถือเป็นการค้นคว้าจากสื่อออนไลน์มี จำนวนส่วนต่างหลังทำกิจกรรมเท่ากันคือ จำนวน 23 คน (คิดเป็นร้อยละ 56.10) ข้อ 22. คุณธรรมและจริยธรรม มีความหมายตรงกับข้อใด จำนวน 23 คน (คิดเป็นร้อยละ 56.10) ข้อ 2. สภาพคุณงามความดีเป็นสภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจ ตรงกับความหมายในข้อใด จำนวน 22 คน (คิดเป็นร้อยละ 53.66) ข้อ 12. เว็บไซต์ที่มี ลักษณะเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ ตรงกับข้อใด จำนวน 22 คน (คิดเป็นร้อยละ 53.66) ข้อ 23. การมีน้ำใจ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันในสังคมด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลใดๆ ตอบแทน มีความหมายตรงกับข้อใด จำนวน 22 คน (คิดเป็นร้อยละ 53.66) ข้อ 9. สังคมออนไลน์หมายถึง จำนวน 21 คน (คิดเป็นร้อยละ 51.22) ข้อ 16. ข้อเสียจากการเรียนรู้จากหนังสือตรงกับข้อใดจำนวน 21 คน (คิดเป็น ร้อยละ 51.22) ข้อ 20. การนายเอกใช้อาวุธจี้และบังคับให้นายโทยินยอมให้สร้อยคอทองคำที่นายโทสวมใส่อยู่ในทันที เป็นความผิดความผิดฐานใด จำนวน 21 คน (คิดเป็นร้อยละ 51.22) ข้อ 15. ข้อดีจากการเรียนรู้จากโลกออนไลน์ ตรงกับ ข้อใด มีจำนวนส่วนต่างหลังดำเนินการเท่ากันคือ จำนวน 20 คน (คิดเป็นร้อยละ 48.83) ข้อ 19. นายไก่อ เดิน ไปจับหน้าอก น.ส. ไข่ แล้ววิ่งหนีไป เช่นนี้ นาย ไก่อ. มีความผิด ฐานใด มีจำนวนส่วนต่างหลังดำเนินการเท่ากันคือ จำนวน 20 คน (คิดเป็นร้อยละ 48.78) ข้อ 25. ข้อใดกล่าว ไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 จำนวน 20 คน (คิดเป็น ร้อยละ 48.78) ข้อ 3. ข้อใดถือเป็นคนคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการจำนวน 19 คน (คิดเป็นร้อยละ 46.34) ข้อ 4. การมีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ผู้อื่นตรงกับคุณธรรม 8 ประการ ข้อใด จำนวน 19 คน (คิดเป็นร้อยละ 46.34) ข้อ 8. การปกครอง ประเทศในระบบกึ่งประธานาธิบดีที่รัฐสภา ผู้ใดเป็นประมุข จำนวน 19 คน (คิดเป็นร้อยละ 46.34) ข้อ 24. นักเรียนตรง ต่อเวลาในการมาโรงเรียน ส่งการบ้าน ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน จัดได้ว่ามี คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในประการใดจำนวน 18 คน

(คิดเป็นร้อยละ 43.91) ข้อ 26. ข้อใดเป็นยาเสพติดให้โทษ ชนิดร้ายแรงตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จำนวน 18 คน (คิดเป็นร้อยละ 43.91) ข้อ 28. ตามกฎกระทรวงว่าด้วย การอนุญาตและประกอบกิจการ ร้านวิดีโอ พ.ศ. 2552 อนุญาตให้เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เข้าใช้บริการร้านเกมออนไลน์และใช้บริการได้ในเวลาใด มี ส่วนต่างหลังการดำเนินการเท่ากันคือ จำนวน 18 คน (คิดเป็นร้อยละ 43.90) ข้อ 14. ข้อใดไม่ถือเป็นองค์ประกอบ ของการโต้ว่าตี จำนวน 17 คน (คิดเป็นร้อยละ 41.46) ข้อ 27. การที่นาย ก้องหลอกลวงนางตาลจนนางตาลยอมมอบ เงินให้ เป็นความผิดกฎหมายฐานใด มีจำนวนส่วนต่าง หลังดำเนินการเท่ากันคิดเป็นจำนวน 17 คน (คิดเป็นร้อยละ 41.46) ข้อ 5. ข้อใดกล่าวถูกต้องจำนวน 16 คน (คิดเป็นร้อยละ 39.02) ข้อ 6. องค์การที่มีหน้าที่หลักใน การพิจารณารากกฎหมาย คือ จำนวน 16 คน (คิดเป็น ร้อยละ 39.02) ข้อ 17. ใบอนุญาตขับรถสูญหายหรือชำรุด ต้องขอรับใบแทนภายในระยะเวลาใด มีจำนวนส่วนต่าง หลังดำเนินการเท่ากันคือ จำนวน 15 คน (คิดเป็น ร้อยละ 36.58) ข้อ 21. คุณธรรมที่แสดงออกทางร่างกายใน ลักษณะที่ติงามถูกต้องอันเป็นสิ่งทีประสงค์ของสังคม ตรง กับความหมายในข้อใด จำนวน 13 คน (คิดเป็นร้อยละ 31.71)

แบบที่ 3 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัด

โครงการ

แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน

ด้านที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ ของโครงการ ผลการประเมินความพึงพอใจด้านผลสัมฤทธิ์ ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในระดับดีเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหา น้อย ได้แก่ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน รู้ทัน สื่อ ไม่เป็นเหยื่อของสังคม ($\bar{x} = 4.41$) การได้รับความรู้ พื้นฐานด้านกฎหมายและนำไปประยุกต์ใช้ได้ พัฒนาตนเอง ตามความสนใจสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และมี ความสุขกับการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.24$) และการเสริมสร้างทักษะ พัฒนาศักยภาพ ตามความเหมาะสมของบุคคลจำนวน ($\bar{x} = 4.12$)

ด้านที่ 2 กระบวนการและขั้นตอนในการ ดำเนินงาน ผลการประเมินความพึงพอใจด้านกระบวนการและ

ขั้นตอนในการดำเนินงานโครงการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับดีเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเหมาะสมของรูปแบบและลำดับการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.49$) การประชาสัมพันธ์ทั่วถึงหลากหลายรูปแบบ ($\bar{x} = 4.37$) ความพร้อมเพียงของคณะทำงานสถาบันที่เลี้ยง มีจำนวน ($\bar{x} = 4.32$) และการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการสถาบันที่เลี้ยง จำนวน ($\bar{x} = 4.12$)

ด้านที่ 3 เกี่ยวกับผู้ดำเนินโครงการและวิทยากรผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการอบรมด้านเกี่ยวกับผู้ดำเนินโครงการและวิทยากร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับดี เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การได้รับการอธิบาย คำชี้แจง คำแนะนำที่ดีจากผู้จัดทำโครงการ ($\bar{x} = 4.46$) ผู้ดำเนินโครงการดูแลเอาใจใส่ผู้เข้าร่วมโครงการอย่างทั่วถึง ($\bar{x} = 4.32$) วิทยากรมีเทคนิคถ่ายทอดความรู้/การใช้สื่อ/ภาษาที่เหมาะสมเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 4.29$) เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมโครงการได้ซักถามหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรม ($\bar{x} = 4.15$) และ การแสดงออก/มนุษยสัมพันธ์ของผู้ดำเนินโครงการมีจำนวน ($\bar{x} = 4.15$)

ด้านที่ 4 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการอบรมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โสตทัศนูปกรณ์มีความพร้อม ($\bar{x} = 4.34$) วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินโครงการมีเพียงพอ ($\bar{x} = 4.32$) และ เอกสารประกอบครอบคลุมเนื้อหาของโครงการ ($\bar{x} = 4.17$)

5. อภิปรายผล

1. จากการวิจัยพบว่าการดำเนินกิจกรรมโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ การพัฒนาความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายของโรงเรียนบ้านม่วงหวาน อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกล่าวคือ ผู้ที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานหลังเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 100 สามารถตอบคำถามได้มากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งระดับการตอบคำถามเดิมอยู่ในระดับน้อยที่สุดถึงน้อย แต่เมื่อเข้าร่วมโครงการแล้วผลการ

ตอบคำถามอยู่ในระดับมากที่สุดถึงปานกลาง แสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาและได้รับความรู้มากขึ้นทุกประเด็นคำถาม แสดงให้เห็นว่า การอบรมโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ การพัฒนาความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายของโรงเรียนบ้านม่วงหวาน อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ก่อให้เกิดการเรียนรู้ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เพิ่มขึ้น บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้กำหนดไว้ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณปรียา ทรงศรี (2558) ที่ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างวินัยต่อตนเองของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนขาดวินัยทั้งในด้านการแต่งกาย ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน และด้านการตรงเวลา และวินัยด้านอื่น ๆ จำเป็นจะต้องดำเนินการโดยอาศัยความร่วมมือจากคณะครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกฝนอย่างต่อเนื่องทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนจนเกิดเป็นพฤติกรรมที่ถาวร

2. จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ การพัฒนาความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายของโรงเรียนบ้านม่วงหวาน อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น มีความพึงพอใจในระดับดี แสดงให้เห็นว่าโครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้ร่วมโครงการ ให้ผู้ร่วมโครงการรู้ทันสื่อ ไม่เป็นเหยื่อของสังคม และผู้ร่วมโครงการสามารถนำความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายและนำไปประยุกต์ใช้ได้พัฒนาตนเองตามความสนใจสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และมีความสุขกับการเรียนรู้และการเสริมสร้างทักษะพัฒนาศักยภาพ ตามความเหมาะสมของบุคคล

3. กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในการกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินงานในระดับดี สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินการจัดการอบรมในครั้งนี้มีกระบวนการวางแผนอย่างเป็นระบบและเตรียมการเป็นอย่างดี ในรูปแบบของการวางแผนการดำเนินกิจกรรม

4. กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเกี่ยวกับผู้ดำเนินโครงการและวิทยากรในระดับดี โดยวิทยากรมีความรู้ความสามารถ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเอาใจใส่ผู้ร่วมโครงการและเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมโครงการซักถามข้อสงสัย

5. กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับดี เห็นได้ว่าคณะวิทยากรมีวัสดุอุปกรณ์และสื่อดิจิทัลสำหรับใช้ในการดำเนินโครงการอย่างเพียงพอ ในส่วนเอกสารประกอบรอบคลุมเนื้อหาของโครงการ

6. ข้อเสนอแนะ

1. การจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายโครงการ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาความรู้ พัฒนาความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายของโรงเรียนบ้านม่วงหวาน อำเภอป่าพอง จังหวัดขอนแก่น เป็นโครงการที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลในการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการที่เป็นกลุ่มเป้าหมายมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานซึ่งมีความจำเป็นและเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน จึงควรจัดโครงการนี้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์และสามารถนำไปใช้กับชีวิตประจำวันต่อไป

2. ควรมีการดำเนินการวิจัยผลของการจัดโครงการเพื่อให้ได้ข้อมูล แล้วนำผลดังกล่าวไปใช้ในการให้ความรู้กับกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ

3. ควรส่งเสริมให้มีการดำเนินกิจกรรมประเภทดังกล่าวไปยังโรงเรียนท้องถิ่นอื่นๆ เพื่อกระจายความรู้จากการดำเนินโครงการ

4. ควรเพิ่มระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการให้มากขึ้น

5. การดำเนินโครงการควรบูรณาการความร่วมมือกับชุมชนในพื้นที่

7. เอกสารอ้างอิง

1. กิจปรีชา สุวรรณโน. (2548). **ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการบริการด้านที่ปรึกษากฎหมายของสภานายความ. (บทคัดย่อ).** วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
2. คเชนพงษ์ สุมาลัยโรจน์. (2550). **ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในอำเภอหนอง**

ม่วงไข่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

3. จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. (2549). **จิตวิทยาสังคม, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
4. ชนิสา อัมมาทะ. (2556). **ความคิดเห็นของบุคลากรต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดสกลนครสำนักงานตรวจสอบพิเศษภาค 2. การศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชนวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจมหาวิทยลัยบูรพาสืบค้นเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน2561 http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/54930165/chapter2.pdf**
5. ปุณยภาพัชระอาจหาญ. (2555). **ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อการให้บริการของธนาคารทหารไทยจำกัด (มหาชน) สาขาจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.**
6. ปราณปรียา ทรงศรี (2558). **การเสริมสร้างวินัยต่อตนเองของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม)**
7. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด, 2546.
8. พัชรี ภูบุญอิม. (2558). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, (บทคัดย่อ)สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**
9. พิชิตฤทธิ์จรรยา. (2557). **แนวคิดและกระบวนการประเมินโครงการวารสารศึกษาศาสตร์มธส. ปี**

- ที่ 7 ฉบับที่ 1 (ม.ค. – มิ.ย.) 2557 สืบค้นเมื่อ 11 สิงหาคม 2561 edjournal.stou.ac.th/filejournal/544.pdf
10. ภาณุเดชเพียรความสุขและคณะ. (2558). **ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี** งานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
 11. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560.** ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 140 ตอน 40 ก 2560.
 12. วิไลวรรณ ศรีสงคราม, สุชัญญา รัตนสัญญา, วิจารณ์วี พจน์พัฒนา, พิรพล เทพประสิทธิ์. (2549). **จิตวิทยาทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 1)**, กรุงเทพฯ: ทริบเพิ้ล กรู๊ป.
 13. ศุภกานต์ เจริญสุข. (2557). **ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูฝึก ในศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๖ จังหวัดนครสวรรค์** วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สืบค้นเมื่อ 6 มิถุนายน 2561 http://www.mcuac.th/user_files/file/thesis/Public-Administration/5_7_2_1_2_039.pdf
 14. ศุภามณจันทร์สกุล. (2557). **ยุคสมัยของการประเมินผลและแนวคิดทฤษฎีของนักประเมินวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 หน้า 72** สืบค้นเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2561 <https://tcithaijo.org/index.php/EAUHJSci/article/download/25517/21675>
 15. สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดตรัง. (2555). **รายงานการวิจัย ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการด้านการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดตรัง**, สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดตรัง มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
 16. สุรศักดิ์ มั่นศิลป์, พรเพ็ญ ไตรพงษ์, สุภาภรณ์ เกลี้ยงทอง. (2557). **ความพึงพอใจและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง.** หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
 17. สุวัฒน์ ประเสริฐสม. (2553). **รายงานการวิจัยเรื่องความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.** คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 18. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ออนไลน์) **ความเป็นมา โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นโดยมีสถาบันศึกษาเป็นพี่เลี้ยง.** แหล่งที่มา <http://www.mua.go.th/users/bphe/school/index.html>